

Sygnatura akt II AKa 265/21

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2021 r.

4. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Maciej Skórniak (spr.)

Sędziowie: SA Cezariusz Baćkowski

SA Janusz Godzwon

Protokolant: Anna Konieczna

5. przy udziale Tadeusza Kaczana prokuratora Prokuratury (...) we W.

6. po rozpoznaniu 30 września 2021 r.

7. sprawy wnioskodawczyni T. S.

1. na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

8. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

9. z 21 maja 2021 r. sygn. akt III Ko 69/21

10. o odszkodowanie i zadośćuczynienie

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I części rozstrzygającej i zasądza na rzecz wnioskodawczyni T. S. kwotę 1200,00 zł tytułem odszkodowania ponad kwotę zasądzoną z tego tytułu;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni T. S. 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

IV. stwierdza, że wydatki postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II.A.Ka 265/21	
----------------	---------------	-----------------------	--

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji		
wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 21 maja 2021 roku, w sprawie sygn. akt III K 69/21		
1.2. Podmiot wnoszący apelację		
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego		
# oskarżyciel posiłkowy		
# oskarżyciel prywatny		
# obrońca		
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego		

# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		

<p>1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
<p>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</p>	
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>		
<p>3.1.</p>	<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni T. S. radca prawna A. B. w swojej apelacji z dnia 30 czerwca 2021 roku zarzuciła:</p> <p>1. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 3 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. poprzez uznanie, że wnioskodawczyni nie wykazała, czy i w jakiej kwocie</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

poniosła koszty związane z udzieloną jej pomocą prawną profesjonalnego obrońcy w toku prowadzonego postępowania II K 1351/85.

2. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 322 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy w sytuacji braku możliwości ścisłego udowodnienia przez wnioskodawczynię wysokości żądania w zakresie kosztów związanych z udzieloną jej pomocą prawną profesjonalnego obrońcy w toku prowadzonego postępowania II K 1351/85.

3. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków

sprzecznych z
zasadami
prawidłowego
rozumowania,
doświadczenia
życiowego i
wskazaniami wiedzy
i uznanie, że
zasądzone
zadośćuczynienie
spełnią cel i wymogi
określone w art.
8 ust. 1 ustawy
lutowej w przypadku
krzywd T. S.,
doznanych wskutek
prowadzonego
przeciwko niej
postępowania oraz
wydania i wykonania
wyroku przez Sad
Rejonowy dla
Wrocławia-
Śródmieścia z dnia
12 marca 1986 r.
o sygn. akt: II K
1351/85, w związku
z jej działalnością na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego.

4. w oparciu o art.
438 pkt 1a k.p.k.
– obrazę przepisów
prawa materialnego,
tj. art. 445 § 1 k.c.
w zw. z ar. 445
§ 2 k.c. oraz art.
448 k.c. w zbiegu z
art. 8 ust. 1 ustawy
lutowej, poprze
błędne przyjęcie, że
zasądzona kwota
zadośćuczynienia
jest kwotą
odpowiednią w
przypadku krzywd
T. S., doznanych
wskutek

	<p>prowadzonego przeciwko niej postępowania oraz wydania i wykonania wyroku przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 12 marca 1986 r. o sygn.. akt: II K 1351/85, w związku z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.</p>		
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Apelacja pełnomocnik wnioskodawczyni T. S. zasługuje na uwzględnienie w części, w odniesieniu do odszkodowania dochodzonego w niniejszym postępowaniu. W pozostałym zakresie zarzuty apelacji nie zasługują na uwzględnienie.</p> <p>Ad. zarzuty 1 – 2.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że Sąd I instancji zaakceptował żądanie wnioskodawczyni w zakresie wskazanych w treści wniosku podstaw odpowiedzialności</p>			

Skarbu Państwa na podstawie art. 8 ust. 1 tzw. ustawy lutowej. Sąd zaakceptował też żądanie przyznania odszkodowania odpowiadającego zwaloryzowanej wartości uiszczonych kosztów postępowania zasądzonych wyrokiem. Sąd przesądził także, że szkodą jest także wynagrodzenie obrońcy, który reprezentował wnioskodawczynię w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Wojewódzkim we Wrocławiu (IV Kr 537/86) - pkt. 5.1 uzasadnienia. Sąd oddalił natomiast żądanie w tym zakresie, podnosząc że nie wykazano, iż koszty te (wynagrodzenie obrońcy) zostały faktycznie poniesione. Takie ustalenie Sadu Okręgowego należy oceniać jako wadliwe, które nie może korzystać z ochrony na gruncie sędziowskiej swobody oceny dowodów.

Wprawdzie skarżąca odwołuje się do naruszenia wskazanych

przepisów kodeksu postępowania cywilnego, to jednak w pierwszym rzędzie (na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy lutowej oraz art. 558 k.p.k) do procedowania w sprawie stosuje się przepisy k.p.c, tylko w zakresie nieuregulowanym w kodeksie (k.p.k). W pierwszym rzędzie zastosowanie będzie miał tu art. 7 k.p.k. Niezależnie co uczyni się podstawą weryfikacji ustaleń Sądu Okręgowego w tym przedmiocie, należy przyjąć wskazane stanowisko w przedmiocie wykazania kosztów zastępstwa adwokackiego jako chybione.

Nie ulega wątpliwości, że rewizję na korzyść T. S. i jej męża złożył adwokat, który reprezentował ich w toku tego postępowania. Zasadą jest działanie obrońcy za wynagrodzeniem.

Odstępstwa od tej praktyki zdarzają się w sytuacji szczególnych, np. w wypadku relacji osobistych lub rodzinnych, a taka sytuacja nie zachodzi. W stanie

wojennym, a później do końca lat 80 - tych, powtarzały się przypadki, kiedy adwokaci podejmowali się obrony działaczy ówczesnej opozycji bez wynagrodzenia "pro bono". Tak najwyraźniej chciał to widzieć sąd w niniejszej sprawie. Nie była to jednak z pewnością reguła korzystania z pomocy obrońcy. A brak jest jakichkolwiek dowodów, że wnioskodawczynie właśnie w ten sposób uzyskiwała pomoc prawną. Po drugie: należy przyjmować, że wnioskodawczynie przesłuchiwana w dniu 10 września 2020 roku przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu w postępowaniu o unieważnienie wyroku (sygn. akt III Ko 299/20), kiedy relacjonowała swoją sytuację w związku ze sprawą, wspomniałaby o pomocy udzielonej przez adwokata. Natomiast formułując żądanie w tym przedmiocie wnioskodawczynie dała wyraz swojemu przekonaniu, że takie koszty zostały istotnie przez nią

faktycznie poniesione.

W konsekwencji należało przyjąć za wykazane przez wnioskodawczynię, że koszty zastępstwa adwokackiego poniosła, co stanowi niewątpliwie szkodę wynikłą z unieważnionego wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu w sprawie II K 1351/85.

Zgodzić się należy także z twierdzeniami apelacji, że o ile nie ma możliwości ustalenia, jaka w tamtym czasie była kwota wynagrodzenia obrońcy, podstawą jego ustalenia winny być obecnie obowiązujące stawki minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w § 11 ust. 3 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800).

Żądanie przyznania odszkodowania w kwocie 1.200 złotych

należy więc uznać za wykazane należycie.

Ad. 3-4.

Sąd Okręgowy (pkt. 3.1 uzasadnienia) dokonał wszechstronnych ustaleń odnoszących się do przebiegu postępowania przeciwko T. S. i jej mężowi W. S.. Dokonanie przeszukania w mieszkaniu w obecności dzieci, zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie męża, przesłuchania i groźby odebrania dzieci, a w końcu samo postępowanie sądowe i skazanie, wiązały się dla wnioskodawczyni z istotnymi przykrościami i obawą o los własny i rodziny. To istotne okoliczności przekonujące o krzywdzie, której doznała, a która winna zostać naprawiona przez odpowiednie zadośćuczynienie (zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c.). Przy ustaleniu należnej kwoty zadośćuczynienia jedynie w ograniczonym zakresie będą miały te poglądy, które są podstawą ustalania

zadośćuczynienia za
pozbawienie
wolności. Krzywda
wnioskodawczyni
jest z pewnością
mniejsza niż tak,
jakiej doznawali
sami pozbawieni
wolności i ich
rodziny.

Wnioskodawczyni
została skazana na
karę probacyjną
już w wyroku
pierwszej instancji,
a wyrok nie
został zaskarżony
na jej niekorzyść
przez prokuratora.
Nie było więc
ryzyka, że realnie
jest ona zagrożona
pozbawieniem
wolności. Także brak
jest podstaw do
przyjęcia, że wskutek
skazania doznawała
ona jakichś szykan
w miejscu pracy
lub środowisku.
Można przyjmować,
że w tamtym
czasie (schyłkowym
okresie PRL)
postawy wobec
zaangażowanych w
działalność opozycji
demokratycznej, w
tym tych
poddawanym
represją z powodu
tej działalności,
były różne. Zdarzały
się przypadki, że
takie osoby były
piętnowane ze
strony choćby
napastliwych
audycji TVP. W
wielu przypadkach

osoby takie miały wsparcie ze strony środowisk akademickich, a małżonkowie S. do takiego należeli, lub ze strony środowisk kościelnych.

Z pewnością należy przyjmować, że skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, wiąże się z obawą, że kara ta w pewnych okolicznościach może zostać wykonana. Takie obciążenie psychiczne było dotkliwe, zwłaszcza jeśli wnioskodawczyni nie zaprzestała działalności w opozycji demokratycznej, albo z uwagi na orzeczenie, zmuszona była tą działalność ograniczyć, a była ona ważna dla jej wcześniejszego sposobu życia (utrzymywanie kontaktu ze środowiskiem, kontakt z lekturą bezdebitową, czy w udział nielegalnych wówczas imprezach kulturalnych). Nie ma więc wątpliwości, że krzywdy

wnioskodawczyni
doznała.

Kwota 20.000
złotych, jaką
przyznał
wnioskodawczyni w
orzeczeniu Sąd
Okręgowy, nie jest
jedynie
symboliczna,
stanowi realną
wartość majątkową.
Stanowi
wielokrotność
wysokości samego
odszkodowania za
szkodę majątkową.
Relatywizowana
wobec aktualnego
przeciętnego
wynagrodzenia w
dacie orzekania
stanowi blisko 4
krotność tego
wynagrodzenia
(5.504,32 zł -
przeciętne
wynagrodzenie - (...))

Wszystko to daje
podstawę do
przyjęcia, że
ustalone
zadośćuczynienie
należy oceniać jako
realne i odpowiednie
do rozmiaru
ustalonej krzywdy.
Zarzuty apelacji
pełnomocnika
wnioskodawczyni
oraz ich
uzasadnienia nie
dostarczają żadnych
nowych i ważkich
okoliczności, które
nie zostały
rozpatrzone i
uwzględnione przez

<p>Sąd Okręgowy. Trudno się też takich okoliczności dopatrywać w tym, że wysiłki opozycji demokratycznej przyniosły efekt.</p> <p>Ustalona kwota zadośćuczynienia stanowi odpowiednią i sprawiedliwą rekompensatę za doznaną krzywdę. Kwota artykułowanego żądania jednoznacznie przewyższa rozmiar wykazanej krzywdy i nie może zyskać akceptacji.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Na podstawie art. 427 § 1 kpk oraz art. 437 § 1 i 2 kpk pełnomocniczka wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni T. S. dalszych kwot:</p> <p>1) 1.200 zł tytułem odszkodowania za szkody doznane przez nią na skutek prowadzonego przeciwko niej postępowania oraz wydania i wykonania wyroku przez Sad Rejonowy dla Wrocławia-</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

Śródmieścia z dnia 12 marca 1986 r., o sygn.. akt: II K 1351/85, w związku z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

2) 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy doznane przez niego na skutek prowadzonego przeciwko niej postępowania oraz wydania i wykonania wyroku przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 12 marca 1986 ., o sygn.. akt: II K 1351/85, w związku z jej działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Skarżąca wniosła nadto o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa

procesowego wg. norm przypisanych od Skarbu Państwa.		
Zwiąże o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
<p>Uwzględniono wniosek odwoławczy o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie odszkodowania (pkt. 1 wniosków).</p> <p>Wobec uznania za niezasadne zarzutów z pkt. 3-4, nie było podstaw do uwzględnienia wniosku z pkt. 2 i zmiany orzeczenia w przedmiocie wysokości przyznanego zadośćuczynienia.</p>		
<p>4.</p> <p>OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
4.1.	<p>Nie stwierdzono występowania okoliczności, o których mowa w art. 439 § 1 kpk, art. 440 kpk i art. 455 kpk, które należało uwzględnić z urzędu.</p>	

Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
pkt. II wyroku. Orzeczenie obejmuje całość rozstrzygnięć zawartych w pkt. I-IV wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu, z uwzględnieniem podwyższenia kwoty należnego wnioskodawcy odszkodowania.	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
Nieuwzględnienie zarzutów apelacji w zakresie zasądzzonego zadośćuczynienia musiało skutkować utrzymaniem w tym zakresie w mocy rozstrzygnięcia o oddaleniu dalej	

idącego żądania wniosku.		
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	
pkt. I wyroku. Kwotę zasądzoną tytułem odszkodowania powiększono o 1.200 złotych.		
Zwięźle o powodach zmiany		
Takie rozstrzygnięcie było następstwem uwzględnienia w części zarzutów apelacji (pkt. 1-2) oraz jej wniosku (pkt. 1), z przyczyn omówionych w pkt. 3.1 niniejszego uzasadnienia.		
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		

5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia			

zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia wyroku	z	Przytoczyć okoliczności
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia wyroku	z	Przytoczyć okoliczności
III.		<p>W postępowaniu odwoławczym wnioskodawczynię reprezentował pełnomocnik, który wniósł o zasądzenie na rzecz T. S. zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.</p> <p>Orzeczenie oparte została na § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265).</p>
IV.		<p>Zgodnie z art. 13 ustawy lutowej (Dz. U. 2021.1693) koszty postępowania w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie ustawy ponosi Skarb Państwa.</p>
7. PODPIS		

SSA Cezariusz Baćkowski SSA Maciej Skórniak SSA Janusz Godzwon	
---	--

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	radca prawna A. B. pełnomocnik T. S.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	kwota odszkodowania i zadośćuczynienia		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------